

NÁLEZY DROBČÍKOVITÝCH *PSEUDOPSIS SULCATA* NEWMAN, 1834 A *TACHINUS SIBIRICUS* SHARP, 1888 (COLEOPTERA, STAPHYLINIDAE: PSEUDOPSINAE, TACHYPORINAE) NA SLOVENSKU

RADOMÍR BLAŽEK¹ & TOMÁŠ JÁSZAY²

¹ Hviezdoslavova 1070, SK – 015 01 Rajec, Slovakia [radom.blazek@gmail.com]

² Šarišské múzeum, Rhodyho 2, SK – 085 01 Bardejov, Slovakia [tomasjaszay@nextra.sk]

Abstract: First record of *Pseudopsis sulcata* Newman, 1834 and *Tachinus sibiricus* Sharp, 1888 for Slovakia are reported.

Key words: *Pseudopsis sulcata*, *Tachinus sibiricus*, Coleoptera, Staphylinidae, Slovakia, faunistic records.

ÚVOD

Pri faunistickom prieskume okolia Rajeckých Teplíc a Domaniže prvý autor zistil dva zaujímavé druhy čelade Staphylinidae: *Pseudopsis sulcata* Newman a *Tachinus sibiricus* Sharp, ktorých nálezyvé okolnosti a ekologické údaje rozširujú doterajšie poznatky.

VÝSLEDKY

Pseudopsis sulcata Newman, 1834

2 ♀♀: Slovakia, Domaniža (GPS súradnice: 49,0424 N, 18,5579 E), 2. 7. 2013, v preosiatych zvyškoch z hromady odpadov zo zeleninovej záhrady, R. Blažek leg. & coll., M. Mantič det. & coll.

Rozšírenie: Druh je taxonomicky zaradený do podčelade Pseudopsinae, ktorá zahŕňa celosvetovo 46 známych druhov (HERMAN 2001b). Vo svojom areáli rozšírenia je známy z mnohých lokalít ale jeho nálezy sú veľmi sporadické. Druh je známy z roztrúsených lokalít západného Palearktu: Európy (Bulharsko, Británia vrátane ostrovov Man a Wight, Česká republika, Francúzsko, Grécko, Maďarsko, Írsko, Nemecko, Taliansko, Sardínia, Portugalsko, Rumunsko, Rusko, Dagestan, Kaukaz,

Španielsko, Čierna Hora), Severnej Afriky (Alžírsko, Maroko, Tunis) a Malej Ázie (Turecko, Libanon), Severnej Ameriky (Kolumbia) (HERMAN 1975, 2001b), Bosny a Hercegoviny, Holandska, Rakúska (HORION 1963). Navyše je uvádzaný ešte z Bulharska, Cypru a Poľska (Fauna Europaea 2011).

Zo strednej Európy posledné poznatky o rozšírení sumarizuje ZANETTI (2012) a to z Holandska, Nemecka, Rakúska, Českej republiky a Poľska. Z Českej republiky sú známe staré údaje z Českého Brodu (FLEISCHER 1927–1930), opätovné nálezy po vyše 70 rokoch boli publikované z lokalít Albrecht u Zdíkova (BOHÁČ & MATĚJÍČEK 2003, MATĚJÍČEK & BOHÁČ 2003) a z lokality Jakartovice (VÁVRA et al., 2011).

Habitat: HUBENTHAL (1911): uvádza v otiepkach raždia, niekedy pri žatve, TOTTENHAM (1954): v hnojúcich kopách vegetácie a v pôde, HORION (1963): pod plesnivým lístím a machom, v stodolách, v zhnitých a plesnivých odpadoch slamy a buriny v chodbách myší a potkanov, v starých voľne ležiacich kopách pšeničných pliev, LOHSE (1964): zbieraný v preosevoch machu, lístia a slamy, HERMAN (1975): cituje údaje HUBENTHALA (l.c.), TOTTENHAMA (l.c.) a LOHSEHO (l.c.) a uvádza v kopách

BLAŽEK R & JÁSZAY T, 2014: Findings of staphylinid beetles *Pseudopsis sulcata* Newman, 1834 and *Tachinus sibiricus* Sharp, 1888 (Coleoptera, Staphylinidae: Pseudopsinae, Tachyporinae) in Slovakia. *Folia faunistica Slovaca*, 19 (1): 71–74.

[in Slovak, with English abstract]

Received 17 February 2014

~

Accepted 6 March 2014

~

Published 2 October 2014

sena a slamy, sypkom organickom materiáli, v kopách kumulovaného záhradného odpadu, v starých otiepkach raždia, kompostových kopách, tlejúcich papradinách a v kopách hnoja, KOCH (1989): nachádzaný v hniúcom sene aj slame, práchnivejúcich plevách, plesnivejúcom lístí a machu. ZANETTI (2012) uvádza predovšetkým na hniúcych organických látkach (kompostoch, odpadoch slamy atď.), v antropicky narušených biotopoch. VÁVRA et al. (2011) ho publikovali z nálezu hniezd blanokrídlorcov čeľade Vespidae. Jeho bionómia nie je známa.

Poznámka: *Pseudopsis sulcata* Newman je charakteristický pozdĺžnymi kýlovitými lištami na hlave, štíte a krovkách (obr. 1A) a na zadnom okraji posledného abdominálneho tergitu hrebeňom štetín (obr. 1B). Tento druh je zaznamenaný po prvýkrát z územia Slovenska.

Tachinus sibiricus Sharp, 1888

1 ♀: Rajecké Teplice (GPS súradnice: 49,1357 N, 18,6971 E), 4. 6. 2013, v preoseve zvyškov staršej pokosenej trávy, R. Blažek leg., M. Mantič det. & coll.

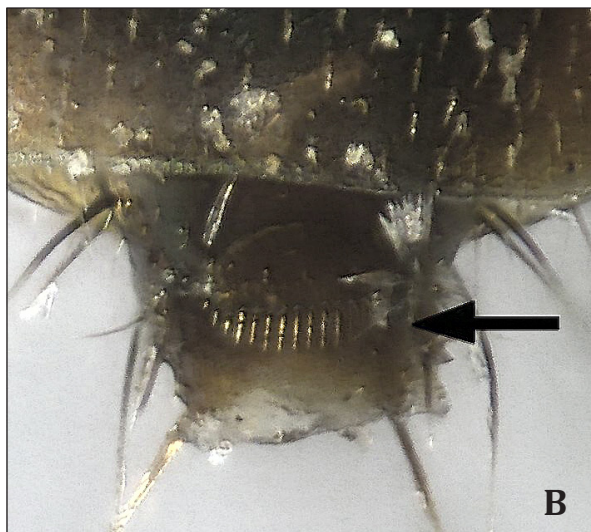
Rozšírenie: Druh je rozšírený vo východnej časti Palearktu: v Rusku (Sibír, Mandžúria, Bajkal, Primorsk); v Ázii (Mongolsko, Severná a Južná Kórea) a v posledných desaťročiach zistený aj v Rakúsku a v Slovinsku (Fauna Europaea 2011, HERMAN 2001a, LOHSE & LUCHT 1989, SCHÜLKE 1998, ULLRICH 1975a). Z Číny, Japonska a Kurilských ostrovov ho uvádza SCHÜLKE (2005). Z Európy je známy z Ruska (okolie Moskvy), z Rakúska (Korutánsko, Tirolsko, Horné Rakúsko, Salzbursko), Slovinska a Českej republiky (SCHÜLKE 2012). VÁVRA et al. (2012) uvádzajú po prvýkrát z Českej republiky z Moravy: Staré Hamry env., Hutě – Velký potok. Je to zatiaľ aj jeho severozápadná hranica areálu rozšírenia.

Habitat: KOCH (1989) ho uvádza v kompostoch, SCHÜLKE (2012) na hubách a na rôznych hniúcych organických látkach. Rozsiahlejšiu ekologickú charakteristiku uvádza KOFLER (1979): vyskytuje sa v mesiacoch od V. do IX., v horských polohách až do 1460 m n. m. Žije podobne ako ostatné druhy rodu, bol nachádzaný v lese v truse medveďa a v truse iných zvierat, na otvorených stanovištiach možný výskyt aj na konskom truse. ULLRICH (1975b) druh zbieral preosevom hniúcych tráv na území mestskej zástavby, v záhradách okolo ovocných stromoch na zhnitých organických látkach ako pôdne hnojivo, alebo na hniúcych trávach v kompostových kopách.

Poznámka: *Tachinus sibiricus* Sharp je podobný druhu *Tachinus rufipes* (Linnaeus, 1758) (= *signatus* Gravenhorst). Je o niečo menší s charakteristickými zadnými rohmi štítu, ktoré sú zreteľne uhlové, kým ostatné druhy u nás žijúce majú zadné rohy štítu zaoblené (obr. 2). Tento druh je zaznamenaný po prvýkrát z územia Slovenska.

A

B

Obrázok 1. Samica *Pseudopsis sulcata* Newman, 1834 (foto R. Blažek).

A – dorzálny pohľad, B – zadný okraj posledného abdominálneho tergitu.

POĎAKOVANIE

Autori vyjadrujú touto cestou poďakovanie MUDr. Marionovi Mantičovi za determináciu druhov a za zhotovenie snímky druhu *Tachinus sibiricus* Sharp.

Obrázok 2. Samica *Tachinus sibiricus* Sharp, 1888 (foto M. Mantič).

LITERATÚRA

- BOHÁČ J & MATĚJÍČEK J, 2003: New record of staphylinid beetle *Pseudopsis sulcata* Newman (Coleoptera, Staphylinidae) in Czech Republic from the Bohemian Forest. *Silva Gabreta, Vimperk*, 9: 179–181.
- BRUNKE A, NEWTON A, KLIMASZEWSKI J, MAJKA C & MARSHALL S, 2011: Staphylinidae of Eastern Canada and Adjacent United States. Key to Subfamilies; Staphylininae: Tribes and Subtribes, and Species of Staphylinina. *Canadian Journal of Arthropod Identification*, 12: 1–110.
- Fauna Europaea 2011: Fauna Europaea version 2.4. <http://www.faunaeur.org> (Accessed: 24.08.2011)
- FLEISCHER A, 1927-1930: Přehled brouků fauny Československé republiky. *Čas. Mor. Mus. Zemsk., Brno*, 25–29: 485 pp.
- HERMAN LH, 1975: Revision and phylogeny of the monogeneric Subfamily Pseudopsinae for the world (Staphylinidae, Coleoptera). *Bulletin of the American Museum of Natural History*, 155 (3): 241–318.
- HERMAN LH, 2001a: Catalog of the Staphylinidae (Insecta: Coleoptera). 1758 to the end of the second millennium. II. Tachyporine Group. *Bulletin of the American Museum of Natural History*, 265: 651–1066.
- HERMAN LH, 2001b: Catalog of the Staphylinidae (Insecta: Coleoptera). 1758 to the end of the second millennium. IV. Staphylinine Group (Part 1) Euaesthetinae, Leptotyphlinae, Megalopsidiinae, Oxyporinae, Pseudopsinae, Solieriinae, Steninae. *Bulletin of the American Museum of Natural History*, 265: 1807–2440.
- HORION A, 1963: Faunistik der mitteleuropäischen Käfer. Staphylinidae. 1. (Micropeplinae bis Euaesthetinae). Band 9. A. Feyel, Überlingen-Bodensee, 1–412 pp.
- HUBENTHAL W, 1911: Die Gattung *Pseudopsis* Newman. *Ent. Blätter*, 7 (5–6): 97–103.
- KOFLER A, 1979: Zum Vorkommen von *Tachinus sibiricus* Sharp, 1888, in Osttirol (Österreich) (Insecta: Coleoptera, Staphylinidae). *Berichte des Naturwissenschaftlich-Medizinischen Vereins in Innsbruck*, 66: 53–57.
- LOHSE GA, 1964: Fam. Staphylinidae I (Micropeplinae bis Tachyporinae). In: FREUDE H, HARDE KW & LOHSE GA (eds): Die Käfer Mitteleuropas. Bd. 4. Staphylinidae I (Micropeplinae bis Tachyporinae). *Goecke & Evers, Krefeld*, 264 pp.
- LOHSE GA & LUCHT WH, 1989: Die Käfer Mitteleuropas. 1. Supplementband mit Katalogteil. *Goecke & Evers Verlag, Krefeld*, 346 pp.
- MATĚJÍČEK J & BOHÁČ J, 2003: Faunistic records from the Czech Republic – 166. Coleoptera: Staphylinidae. *Klapalekiana*, 39: 131–135.
- SCHÜLKE M, 2005: Tachyporinen-Funde aus Nordost-China (Coleoptera, Staphylinidae, Tachyporinae). *Linzer biol. Beitr.*, 37 (1): 163–174.
- SCHÜLKE M, 2012: Tachyporinae. In: ASSING V & SCHÜLKE M (eds): Die Käfer Mitteleuropas. Band 4. Staphylinidae I. Zweite neubearbeitete Auflage. *Heidelberg. Spectrum Akademischer Verlag*, pp. 130–199.
- SMETANA A, 2004: Staphylinidae: Pseudopsinae. In: LÖBL I & SMETANA A (eds): Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol. 2: Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphylinidae. *Apollo Books, Stenstrup*, pp. 578–579.
- TOTTENHAM CE, 1954: Handbooks for the identification of British Insects. Coleoptera, Staphylinidae Section (a) Piestinae to Euaesthetinae. *Royal Entomological Society of London*, 4 (8a): 79 pp.

- ULLRICH WG, 1975a: Revision der mongolischen Arten der Gattung *Tachinus* Grav. (Coleoptera, Staphylinidae). *Ann. Hist.-nat. Mus. Nat. Hung.*, 67: 81–111.
- ULLRICH WG, 1975b: Monographie der Gattung *Tachinus* Gravenhorst (Coleoptera: Staphylinidae), mit Bemerkungen zur Phylogenie und Verbreitung der Arten. *Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades der Mathematisch-Naturwissenschaftlichen Fakultät der Christian-Albrechts-Universität zu Kiel*, 365 pp.
- VÁVRA JCH, MANTIČ M & SITEK T, 2012: Faunistic records from the Czech Republic – 342. Coleoptera: Staphylinidae: Tachyporinae. *Klapalekiana*, 48: 297–306.
- VÁVRA JCH, ŠTOURÁČ P & MANTIČ M, 2011: Faunistic record from the Czech republic – 313. *Klapalekiana*, 47: 105–114.
- ZANETTI A, 2012: Pseudopsinae. In: ASSING V & SCHÜLKE M (eds): Die Käfer Mitteleuropas. Band 4. Staphylinidae I. Zweite neubearbeitete Auflage. *Heidelberg. Spectrum Akademischer Verlag*, p. 321.
- ZERCHE L, 1988: Zur Taxonomie der Gattung *Pseudopsis* Newman, 1834 (Insecta, Coleoptera, Staphylinidae, Pseudopsinae). *Reichenbachia*, 25 (30): 151–155.
- ZERCHE L, 1992: Zur Taxonomie und Verbreitung der Gattung *Pseudopsis* Newman, 1834 (Coleoptera, Staphylinidae, Pseudopsinae). *Beitr. Ent.*, 42 (2): 279–292.